Bratislava, 24.11. 2026

TLAČOVÁ SPRÁVA

ÚMS dlhodobo žiada zmenu financovania miest a obcí. Kontrola NKÚ ukázala, prečo je potrebná.

Kontrola finančnej odolnosti krajských miest, ktorú vykonal Najvyšší kontrolný úrad SR (NKÚ), poukázala na dlhodobo neriešený problém ich financovania. Podľa Únie miest Slovenska (ÚMS) sa situácia od roku 2005 zhoršuje vplyvom vonkajších podmienok aj zásahov centrálnej vlády. ÚMS preto dlhodobo žiada zmenu financovania miest a obcí. Kontrola NKÚ ukázala, prečo je potrebná.

V ôsmich krajských mestách žije pätina obyvateľov Slovenska. Ich služby pritom využívajú aj státisíce ľudí z iných miest a obcí. Krajské mestá mnohé z týchto služieb financujú z prostriedkov určených na zabezpečenie služieb pre svojich obyvateľov s trvalým pobytom. Finančnú odolnosť miest oslabuje celkové podfinancovanie, ktoré sa osobitne prejavuje v krajských mestách, aj spôsob prerozdeľovania dane z príjmov fyzických osôb a štátnych dotácií.

ÚMS preto dlhodobo navrhuje zmenu financovania miest a obcí postavenú na troch pilieroch:

1. **Výrazne zvýšiť daňové príjmy miest a obcí.**
2. **Zásadne zmeniť spôsob finančného vyrovnávania regionálnych rozdielov ako súčasť novej regionálnej politiky štátu.**
3. **Zaviesť stabilné mechanizmy na odstraňovanie nahromadených modernizačných dlhov. Ide najmä o cesty a digitalizáciu, riešenie následkov a príčin zmeny klímy a zvládanie tlaku, ktorý demografické zmeny a migrácia vytvárajú na sociálne, zdravotnícke a vzdelávacie inštitúcie. Riešenie si vyžadujú aj nevysporiadané nehnuteľnosti, na ktoré upozornil NKÚ.**

Pri diskusii o českom modeli, ktorý sa zvykne spomínať, ÚMS upozorňuje, že okrem objemu prerozdeľovaných daní je osobitne dôležitý aj spôsob ich rozdelenia. České mestá a obce majú z prerozdeľovaných štátnych daní k dispozícii dvojnásobok v porovnaní so slovenskými.

ÚNIA MIEST SLOVENSKA, Biela 6, 811 01 Bratislava, IČO: 30808847, DIČ: 2020814851
+421 905 540 002, sekretariat@uniamiest.sk, www.uniamiest.sk

Na základe zákona o rozpočtovom určení daní (RUD) čerpajú krajské mestá v ČR cca 40% celkového objemu daňových príjmov prerozdeľovaných obciam. Na Slovensku pripadá na osem krajských miest približne 27 percent. Podľa ÚMS sú objem príjmov a spôsob ich rozdeľovania príčinou klesajúcej finančnej odolnosti slovenských miest. Ich úpadok by mal dôsledky aj pre vidiek a fungovanie štátu ako celku. **ÚMS preto vyzýva aj politické strany, aby aj vzhľadom na meniace sa podmienky prehodnotili svoj prístup k mestám a zohľadnili ich úlohu pri rozvoji regiónov a krajiny.**

Príloha

TS NKÚ: https://www.nku.gov.sk/-/financna-odolnost-krajskych-miest-slabne-rastie-tlak-na-rezervy-a-obnovu-majetku

Mgr. Daniela Piršelová

Hovorkyňa a poradkyňa pre komunikáciu klimatickej krízy

00421 917 744 669

hovorca@uniamiest.sk